

Joukkoliikenteen talouden sopeuttamistoimet

SEUJOUKJ 15.05.2024 § 16
507/00.01.06/2024

Kaupunginhallitus pyytää lausuntoa talouden sopeutustyön keinovalikoimasta toimialaa koskevien toimenpiteiden osalta. FCG:n laatimassa Talouden tasapainotus – ohjausryhmän ehdotus keinovalikoimaksi esityksessä on esitetty 100 000 euroa säästöä Joensuun kaupungille vuodelle 2025 mm. lippujen maksutapojen, esitteiden ja maksujen muodossa. 100 000 euron säästö Joensuun kaupungille tarkoittaa Joensuun seudun joukkoliikenteessä noin 135 000 euron säästöjä, koska kunnat osallistuvat kustannuksiin ennalta sovittujen prosentiosuuksien mukaisesti.

Joensuun seudun joukkoliikenteessä on käynnissä lippu- ja vyöhykeselvitys. Selvityksen tavoitteena on vähentää vyöhykkeitä, yksinkertaistaa hinnoittelua sekä selkeyttää lippuvalikoimaa. Tavoite on, että matkustaminen on nykyistä helpompaa ja, että uudet matkustajat löytävät joukkoliikennepalveluiden piiriin. Uudistuksessa on tavoitteena, että lipputulot pysyvät vähintään samalla tasolla kuin vuonna 2024. Koska muutos vaikuttaa useiden koululaislippujen maksuvyöhykkeisiin, on muutosten tekeminen kesken lukuvuoden haasteellista. Tästä syystä muutokset on hyvä ajoittaa kesäkauden 2025 alkuun.

Lippu- ja vyöhykeuudistuksen yhteydessä tarkistetaan kaikki palvelumaksut ja muut vastaavat maksut, näiden toteutus voi vaatia teknisiä muutoksi järjestelmiin. Yksittäisiä lippujen hinnanmuutoksia voidaan lähteä toteuttamaan jo tänä vuonna. Aikataulujulkaisun asiakashinnan korotus toteutetaan jo kesällä 2024. JOJO-lippuautomaattien eli JOJO-maattien tarve selvitetään.

Joukkoliikenteessä on tammi-huhtikuussa 2024 ollut 105 000 matkaa enemmän kuin aikaisempaa ennätysvuonna 2023 vastaavana aikana. Lisääntynyt matkustajamäärä näkyy myös lisääntyneinä tuloina.

Ehdotetun mukaiset kouluverkkoon tehtävien muutosten vaikutus Joensuun seudun joukkoliikenteeseen ja kuljetuskustannuksiin

Kouluverkon muutokset vaikuttavat koulujen kuljetuskustannusten lisäksi joukkoliikenteen vuoroihin ja sitä kautta joukkoliikenteen kustannuksiin. Kuljetusjärjestelyitä on selvitetty yhdessä Polkan logistiikkapalveluiden kanssa. Yhden lisäauton kustannukset ovat noin 75 000 ja 100 000 euron välillä nykyisen hintatason mukaan. Mitä useampi lisäauto koulukuljetuksiin kouluverkkomuutoksen takia tarvitaan, sitä kalliimmaksi kulut muodostuvat. Koululaisten kuljetuskustannukset voivat kohota hyvinkin merkittäviksi. Vielä ei tarkasti tiedetä, mitkä kuljetukset hoituvat ns. joukkoliikenteellä ja mikä kustannuksista kohdistuu koulukuljetuksiin. Huomioitava on myös, että joukkoliikennekulujen maksajina on Joensuun kaupungin lisäksi Liperi ja Kontiolahti.

Louhiojan koulun sulkeminen vuonna 2025 ja oppilaiden siirtyminen Enon kouluun tuo Pohjois-Savon ELY-keskuksen (ELY) sopimuksella oleviin vuoroihin lisää koululaisia. Kaikki tarvittavat vuorot ja koulukuljetukset ovat jo olemassa. Mahdollisesti autoja joudutaan vaihtamaan isompiin.

Rekivaaran koulun sulkeminen vuonna 2025 ja oppilaiden siirtyminen Hammaslahden kouluun ei vaikuta kuljetuksiin, koska kaikki tarvittavat koulukuljetukset Hammaslahteen asti ovat jo olemassa. Mahdollisesti autoja joudutaan vaihtamaan isompiin.

liksenvaaran koulun sulkeminen vuonna 2026 ja oppilaiden siirtyminen Karsikon ja Karhunmäen kouluihin vaatii lisävuoroja linjalle 9 sekä uudet koulukuljetukset Ketunpesiltä ja liksenniityltä Karhunmäen kouluun. Linjan 9 lisävuoroista klo 12 ja 13 tulee lisäkustannus joukkoliikenteelle. liksenniityn oppilaiden jakaminen

Karsikon ja Karhunmäen kouluihin on kuljetusten kannalta hankala ja kallis ratkaisu, joka voi vaatia lisäauton koululaiskuljetuksiin, koska samalla autolla ei ehdi ajamaan liksenniyttä Karsikon, Pielisjoen ja Karhunmäen kouluihin ja takaisin tunnin välein. Ketunpesiltä tarvitaan koulukuljetuksiin lisäauto 0-2 luokkien oppilaiden kuljettamiseen Karhunmäen kouluun. Kuljetusten kannalta edullisin ratkaisu olisi sijoittaa kaikki liksenniytyn koulun oppilaat Karsikon kouluun, koska silloin ainoa lisäkustannus tulisi linjan 9 lisävuoroista.

Kiihtelysvaaran koulun sulkeminen ja oppilaiden siirtyminen Heinävaaran kouluun vuonna 2026 aiheuttaa lisäkustannusta vain joidenkin koulukuljetusten jatkamisella Kiihtelysvaarasta Heinävaaraan.

Tuupovaaran koulun sulkeminen ja oppilaiden siirtyminen Heinävaaran kouluun vuonna 2026 vaatii uuden auton alueen koulukuljetuksiin ja lisäkilometrikorvauksia muille kouluautoille koska kuljetuksia joudutaan jatkamaan Heinävaaraan. Uusi auto joudutaan ottamaan käyttöön pidentyvien koulumatkojen ja 2,5 tunnin koulumatka-aika säädöksen vuoksi. Osa kuljetuksista voidaan mahdollisesti hoitaa ELY:n sopimusliikenteen vuoroilla.

Mutalan koulun sulkeminen vuosien 2026 ja 2029 välillä saattaa aiheuttaa lisäkapasiteetin tarvetta Lehmon suunnan joukkoliikenteen vuoroihin ja yhteyden järjestämistä Tulliportin normaalikouluun mahdollisesti joukkoliikenteen lisäautolla, koska 0-2 luokkien oppilaille on järjestettävä kuljetus matkan pituuden vuoksi. Alueelta ei ole nyt suoraa yhteyttä Tulliportinkadun suuntaan, suunnan vuorot ovat jatkaneet Hukanhaudalle, Niinivaaralle ja Peltolaan

Niittylahden koulun sulkeminen ja oppilaiden siirtyminen Reijolan kouluun vuonna 2027 tuo lisää oppilaita kuljetusoikeuden piiriin Louhelantien eteläosasta ja Niittylahdesta. Tämä tarkoittaa lisäauton tarvetta joukkoliikenteessä. Koulukuljetuksiin tarvitaan lisäauto Kummuntien tai kuutostien suuntaan, koska kuljetusmatkat pidentyvät ja samalla autolla ei enää pysty hoitamaan alakoulun kuljetuksia ja yläkoulun syöttökuljetuksia.

Suhmuran koulun sulkeminen ja oppilaiden siirtyminen Reijolan kouluun vuonna 2027 on joukkoliikenteen kannalta erityisen kallis ratkaisu. Hammaslahden suuntaan kulkevat oppilaat vähenevät entisestään niin että autot ovat lähes tyhjiä samalla kun Joensuun suuntaan kulkevien oppilaiden määrää kasvaa niin että tulee tarve lisäautoihin tai lisävuoroihin joukkoliikenteen linjoilla 103 ja 104. Pidentyvien kuljetusmatkojen vuoksi muihin koulukuljetuksiin tarvitaan lisäauto Reijolaan. Kuljetuskustannusten kannalta ihanteellisin ratkaisu olisi siirtää entisen Vehkapuron koulun alueen oppilaat Niittylahden tai Reijolan kouluun ja muut Hammaslahden kouluun.

Uimaharjun alakoulun sulkeminen ja oppilaiden siirtyminen Enon kouluun vuonna 2029 kasvattaa kuljetuskustannuksia merkittävästi. Koulukuljetuksiin tarvitaan kolme uutta autoa koska samoilla autoilla ei enää ajallisesti matka-aikojen ja odotusaikojen vuoksi pystytä hoitamaan ala- ja yläkoulujen kuljetuksia. Esimerkiksi kaikki nykyiset ELY:n sopimuksella olevat joukkoliikennevuorot eivät enää aikataulultaan sovellu alakoululaisten kuljetuksiin Enosta ja Enoon, joten ne on korvattava muilla kuljetuksilla.

Mikäli kouluverkon muutokset aiheuttavat lisäkustannuksia joukkoliikenteelle ne on huomioitava täysimääräisesti joukkoliikenteen määrärahoissa. Joensuun kouluverkon muutokset eivät saa aiheuttaa lisäkustannuksia muille kunnille, koska joukkoliikenteen kustannukset jaetaan Joensuun, Kontiolahden ja Liperin kesken.

Valmistelijat: joukkoliikennesuunnittelija Timo Lappi ja liikennejärjestelmänsinööri Rasmus Nousiainen

Liikennejärjestelmänsinöörin päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

antaa kokouksessa täydennetyn esittelytekstin mukaisen lausunnon.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.